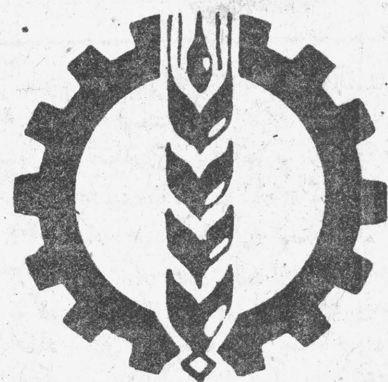
سلام بر نماینده گان لویه جرگه

حقیقت انقلاب ثور

ارگان کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان

شماره اختصاصی به مناسبت تدویر لویه جرگه
یکشنبه ۸ قوس ۱۳۶۶
Nov 29, 1987
سال هشتم شماره ۲۳۴
شماره مسلسل ۱۹۲۶
سال تاسیس ۱۳۵۹

در بیروی سیاسی کمیتهٔ مرکزی ح.د.خ.ا.

جلسه بیروی سیاسی کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. دیروز دایر گردید.

بیروی سیاسی کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. مسایل مربوط به تدویر لویه جرگه تاریخی را که قرار است در کابل دایر گردد مورد بحث قرار داد.

بیروی سیاسی کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. تاکید نمود که لویه جرگه در شرایط خاص و حساس تاریخی دایر میگردد لویه جرگه قانون اساسی جدید افغانستان، قانون اساسی دموکراسی و مصالحه ملی را تصویب نموده و رئیس جمهور کشور را انتخاب مینماید.

بیروی سیاسی مواد و اسناد مربوط به لویه جرگه را تائید نمود.

بیروی سیاسی کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. مساله نشانها و مدال های جدید ج.د.ا. را بنام شخصیت های تاریخی و قهرمانان ملی افغانستان مورد بررسی قرار داده خاطر نشان ساخت: در تاریخ افغانستان نامهای شخصیت های تاریخی و قهرمانان ملی با خطوط زرین ثبت بوده و در اذهان عامه جاویدان میباشند. مبارزات قهرمانانه و فداکارانه افغانها علیه استعمارگران انگلیس به خاطر آزادی و استقلال کشور زیب صفحات تاریخ پر افتخار افغانستان است. بیروی سیاسی کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. فیصله نمود تا در روشنایی مشی مصالحه ملی بمقصد حفظ خاطرات شخصیت های تاریخی و قهرمانان ملی، بسیج و اتحاد تمام نیرو های ملی، مترقی و وطنپرست و تقویه روحیهٔ وطنپرستانه مردم مساله نشانها و مدالهای جدید ج.د.ا. بنام های شخصیت های تاریخی و قهرمانان ملی افغانستان مورد بررسی قرار گیرد.

بیروی سیاسی همچنان گزارش رفیق نجم الدین کاویانی عضو بیروی سیاسی و منشی کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. را در زمینه نتایج بازدیدهیات کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. از جمهوری سوسیالیستی چکوسلواکیا استماع نموده و آنرا مثبت ارزیابی نمود.

بیروی سیاسی کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. همچنان برخی از مسایل داخلی و بین المللی را مورد بررسی قرار داد.

باختر

امروز لویه جرگهٔ تاریخی مردم افغانستان در شهر کابل گشایش میابد

درین لویه جرگه قانون اساسی تصویب و رئیس جمهور کشور انتخاب میگردد

تهداب گذاری

به استقبال از لویه جرگه تاریخی مردم افغانستان پنج پروژه سکتور خصوصی تجار ملی به سرمایه ابتدایی مجموعی حدود یکصد ملیون افغانی دیروز طور جداگانه در منطقه صنعتی پلچرخی تهداب گذاری شد.

سنگ تهداب این پروژه ها که شامل فابریکه های کشمش پاکی، خریطه پلاستیکی وکارتن سازی قاری وهمچنان قالین بافی، قالین تکانی و قالین شویی سالنگ و شیرینی وبسکیت سازی مساشد، گذاشته شد.

باختر

لحظات سرنوشت ساز در تاریخ کشور

لحظات سر نوشت ساز در حیات کشور ها و مردمان، بمثابه نقاط عطف بزرگ در تاریخ آنها گاه گاه و در فواصلی از زمان پیش میاید. یکی از موارد اینگونه لحظات شیرازه بندی مجدد حیات سیاسی ـ اجتماعی در وجود قانون اساسی است که بدنبال دگرگونی های عمیق اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی به ضرورت جدی ملی مبدل میگردد و معمولاً توسط مجالس موسسان، شوراهای کبیر و به اصطلاح افغانی ما «لویه جرگه» ها تحقق می یابد.

کشور و مردم ما اینک درست در چنین لحظه یی از زنده گانی و تاریخ ملی خود قرار گرفته است.

معلوم است که افغانستان با ستانی، در نتیجه پیروزی انقلاب ملی و دموکراتیک ثور ۱۳۵۷ وارد عصر تحولات رادیکال اجتماعی، اقتصادی و سیاسی گردید. مضمون محوری این تحولات عبارت است از گذار کشور فوق العاده عقبمانده و یا بهتر بگوییم عقب نگهداشته شده ما از شرایط زیست و تولید قرون وسطایی به مرحله عالی زنده گانی معاصر بشری که طی آن نیرو های مولده باید سریعا رشد نماید، مناسبات تولیدی عادلانه بر قرار شود وسطح فرهنگ مادی و معنوی به مدارج شایسته عصر امروز ارتقاء یابد.

لازم بوده و هست که برای تحقق این آرمانهای سترگ ملی ومترقی، تمام نیرو های خلاقه و پیشرو جامعه افغانی یعنی اکثریت مطلق مردم افغانستان بسیج گردند ولی چنین بسیجی از لحاظ عملی امر سهل و ساده نیست و دارای کدام نقشه مشخص از پیش تعیین شده هم نبوده و نمیتوانست باشد.

به هر حال نیرو های متنوع شامل ترکیب توده های مردم کشور برای عمل سترگ تاریخی در چوکات نظام سیاسی، اجتماعی مشخص باید از دل و جان به توافق برسند. چنین توافق مخصوصاً از لحاظ حقوقی در وجود یک قانون اساسی ملی تسجیل میگردد که بوسیله گردهمآیی بزرگ و سراسری که در کشور ما شکل آن بصورت عنعنوی «لویه جرگه» است به تصویب میرسد.

این امر بخودی خود اهمیت عظیم لویه جرگه تاریخی را که قرار است امروز در کابل، مرکز افغانستان آزاد ومستقل گشایش یابد، مبرهن میسازد.

طرح قانون اساسی که درین لویه جرگه تقدیم میگردد وثیقه بزرگ ملی است که قبلاً هم منابع سیاسی، علمی، حقوقی و اجتماعی کشور بصورت دقیق و همه جانبه بالای آن کار نموده اند و هم مردم افغانستان در وسیعترین و بی سابقه ترین نحو، پیرامون آن مباحثه وابراز نظر کرده اند. در طرح، حقایق امروز و مصالح فردای جامعه افغانی در تلفیق منطقی با هم جدا مد نظر بوده و چنان شکل و ساختار سیستم سیاسی اجتماعی در آن پیشبینی شده است که ضمن استفاده از تجارب گرانبهای سایر کشور ها و تجارب گذشته خود کشور ما در زمینه، کاپی هیچ یک از سیستم های سیاسی ـ اجتماعی دیگر نبوده و برای جامعه اسلامی امروز و فردای ما کاملاً مختص میباشد.

اهمیت دیگر طرح قانون اساسی جدید و لویه جرگه ایکه پیرامون آن تصمیم میگیرد، عبارت است از اینکه قانون اساسی جدید نه یک قانون اساسی عادی، بلکه قانون اساسی دوران مصالحه ملی در کشور است. ازاین دیدگاه اهمیت قانون اساسی جدید و لویه جرگه حاضر حتی بیشتر است. زیرا ۹ سال است که کشور ما وضع سیاسی ـ نظامی کاملا نورمال ندارد. ارتجاع و امپریالیزم جهانی به سر کردگی امپریالیزم امریکا جنگ اعلام نا شده وقطعی را علیه افغانستان به پیش میبرند و درین جنگ رهزنانه، با استفاده از عقب مانده گی شعور اجتماعی و سیاسی در کشور، اشتباهات در پروسه انقلابی و تمایلات خود خواهانه و تنگ نظرانه طبقاتی عده یی که منافع خود را در شرایط قرون وسطایی و برگشت کشور به گذشته سیاه جستجو می نمایند، تعدادی از افراد و نیرو های ذینفع در پیشرفت و اعتلای افغانستان را نیز در گیر کرده اند. هنوز سوء تفاهمات واختلافات سیاسی که اکثراً به ادامه خونریزی بیهوده و کشتار افغان توسط افغان می انجامد، رفع نشده است. لذا قانون اساسی جدید، کشور را وارد چنان دوری از زنده گانی سیاسی و اجتماعی می سازد که در آن همه نیروهای سیاسی و اجتماعی در چوکات منافع و کلتور مصالحه ملی، موارد اختلاف خود را علناً به مباحثه بگذارند و برای حل آن طرق سیاسی منجمله اشکال ائتلافی اداره و قدرت دولتی در کشور را مورد استفاده قرار دهند و از تهلکه کشتار همدیگر وآتش زدن به هستی وطن نیاکان، خویشتن را صادقانه وآبرومندانه بیرون بکشند.

واضح است که در وضع عینی موجود، بدون دستیابی به مصالحه ملی، مردم افغانستان نخواهند توانست بسوی تحقق سایر آرمانهای تاریخی خویش طوری گام بردارند که عقب مانده گی طولانی کشور را در فاصله کوتاه زمانی مرفوع سازد.

لویه جرگه کنونی مکلفیت نازک، حساس و خطیر دیگر یعنی انتخاب اولین رئیس جمهور کشور در شرایط قانون اساسی جدید را نیز بعهده دارد.

انتخاب رئیس جمهوریعنی نخستین فرد در قدرت دولتی کشور، همیشه مهم است ولی در شرایطی که باید قدرت دولتی ودر مجموع سیستم سیاسی ـ اجتماعی کشور به جانب امر عظیم وحیاتی ملی یعنی مصالحه ودستیابی تمام نیرو های سیاسی واجتماعی کشور به توافق در امر اداره مشترک وعادلانه کشور، نجات آن از جنگ وویرانی غم انگیز و سوق آن به آبادانی وشگوفانی حرکت نماید، این امر چندین مرتبه مهمتر میشود. باید اولین رئیس جمهور کشور کسی باشد که خودرا وقف امر تحقق مشی مصالحه ملی نماید و برای آن استعداد وتوانایی بخصوص خویش را قبلا به اثبات رسانیده باشد.

با اینکه توقع تایید وتجلیل اقدامات بزرگ وسر نوشت ساز ملی خودرا، از دشمنان نداشتن، امر عاقلانه نیست معهذا حتی آنان نیز گاه گاه وبه نحوی از انحا خودرا مجبور می بینند که به اهمیت سر نوشت ساز لویه جرگه جاری درکشور ما اعتراف نمایند. ولی علی الرغم آنچه که دشمنان می بافند ومی لافند مردم افغانستان به راه خود، راه آزمون شده توسط نیاکان خود، راه تجربه شده در هر کوی وبرزن، هرده وقریه و هرشهر و هر منطقه خودمیروند. این راه را دین مقدس اسلام نیز ارشاد میکند، علم وتجربه تاریخی مردمان دیگر هم برآن تاکید میگذارد.

این راه، راه جرگه ها، راه حل وفصل مسایل با مشوره های ملی، راه اتکا به عقل وخرد جمعی مردم و پیروی از فیصله های اتخاذ شده از طرف جرگه ها ولویه جرگه هاست.

پیروز باد لویه جرگه تاریخی قوس ـ این لویه جرگه صلح ملی!

مردم افغانستان به جنگ واختلافات خونین تحمیلی نه، و به مصالحه و توافق ملی، بلی میگویند!

بگذار، سر زمین جرگه ها، بزرگترین و غامضترین مسایل خودرا نیز در جرگه ها حل وفصل کند.

در صفحات این شماره بخوانید

عکس بنای یاد گاری به افتخار لویهٔ جرگهٔ شیر سرخ سال ۱۱۲۶ کندهار را نشان میدهد که بعد از ظهر دیروز در چار راهی میرویس میدان طی مراسم با شکوهی افتتاح گردید. گزارش مکمل آن در صفحه دوم همین شماره به نشر رسیده است.

عکاسی شیرشاه

افتتاح بنای یادگاری

بنای یادگاری به افتخار لویه جرگه مزار شیر سرخ ۱۱۲۶ کندهار بعد از ظهر دیروز در چار راهی میرویس میدان طی مراسم با شکوهی افتتاح گردید.

در این مراسم رفیق سلطان علی کشتمند عضو بیروی سیاسی کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. ورئیس شورای وزیران ج.د.ا. برخی از اعضای بیروی سیاسی واعضای دارالانشای کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. رئیس واعضای ستره محکمه، معاونین و اعضای شورای انقلابی وشورای وزیران ج.د.ا، اعضای شورای مرکزی جبهه ملی ج.د.ا، و نماینده گان منتخب مردم در لویه جرگه اشتراك نموده بودند.

محفل با قرائت آیاتی از قرآن عظیم الشان توسط قاری برکت الله سلیم آغاز گردیده ابتدا رفیق صالح محمد زیری عضو بیروی سیاسی ومنشی کمیته مرکزی ح.د.خ.ا. با بیانیه افتتاحیه خویش محفل راآغاز نموده متعاقبا عزیزالدین وکیلی پوپلزایی شخصیت فرهنگی، مورخ و نویسنده کشور و عبدالرحیم هاتف رئیس شورای مرکزی جبهه ملی ج.د.ا، و رئیس کمیسیون عالی مصالحه ملی پیرامون لویه جرگه تاریخی سال ۱۱۲۶ هجری شمسی مزار شیرسرخ ولایت کندهار صحبت نمودند. آنها در بارهٔ اهمیت لویه جرگه باشکوه مزار شیر سرخ کندهار که مطابق احوال و موازین دین مقدس اسلام وعنعنات پسندیده افغانها در شرایط خاص تاریخی دایر ودرآن روی موضوعات مهم حیاتی وطن و مردم تصامیم اتخاذو عملی گردید، صحبت نموده از تاریخچه جرگه در وطن باستانی ما به مثابه عنعنه پسندیده نیاکان و اجداد ما یاد آوری نمودند.

در ختم محفل دوعائیهٔ بخاطر پیروزی مشی مصالحه ملی و کار موفقانه لویه جرگه ج.د.ا، توسط مولوی سید عبدالحنان قرائت گردید.

بعدا بنای یادگاری با قطع نوار توسط حاجی محمد ختکنی معاون اول صدر هیئت رئیسه شورای انقلابی ج.د.ا، افتتاح گردید.

طبق یك خبر دیگر نماینده گان منتخب در لویه جرگه قبل از ظهر دیروز در گروپ های جداگانه از تعدادی موسسات تولیدی و کلکتیف های کارگری شهر کابل، موسسات تحصیلات عالی قوای مسلح و موزیم اردو ج.د.ا. بازدیدها به عمل آوردند.

موظفین درمدخل موسسات و کلکتیف‌های متذکره اعضای هیات رهبری ونماینده‌گان کارگران از نماینده گان منتخب مردم در لویه جرگه با گرمی استقبال نمودند.

طی این باز دید ها موظفین مربوط در بخش های مختلف توضیحات داده به پرسش های نماینده گان جواب های لازم ارائه کردند.

بیانیهٔ محترم عبد الرحیم هاتف

هموطنان عزیز!

برادران و خواهران گرامی!

مردم ما عنعنه بسیار خوبی دارند که حوادث عظیم تاریخی را با افتتاح بنا های یادگاری جاودان میسازند. در تاریخ مشحون از مردانگی و قهرمانی های مردم افغانستان روزها و رویداد های فراموش ناشدنی زیاد اند. به افتخار یادبود از این روزها و رویداد ها مینار ها و آبده های زیادی در کابل وسایر شهر های کشور بنا یافته اند. امروز ما آبده دیگری را که یاد بود از ۲۴۰ سالگی جرگه کندهار میباشد افتتاح مینماییم.

با مسرت به اطلاع شما دوستان عزیز میرسانم که این آبده اولین بار در کشور به افتخار حادثهٔ تاریخی که سر آغاز دولت افغانستان محسوب میگردد، است. با احساس افتخار ما این آبدهٔ تاریخی را در آستانه لویه جرگه قانون اساسی که وظیفه دارد تا قانون اساسی کشور را به تصویب برساند و به نقطهٔ عطفی در تاریخ مبارزات مقدس وطنپرستان افغانی به خاطر آرمان های انقلاب ملی ـ دموکراتیک به خاطر پیروزی مصالحه ملی، به خاطر تساوی حقوق و ترقی مبدل گردد، افتتاح مینماییم.

با فرود آوردن سر های مان در مقابل قهرمانی ها و کار نامه های نیاکان این وطن ما به آینده معتقد بوده و با امید به آن آیندهٔ نزدیکی که در آنجا صفیر گلوله ها و شیون زنان خاموش گردیده و دیگر خون برادران و اطفال ما در جنگهای بی مفهوم نریزد، مینگریم.

برادران! تاریخ پر افتخار و مشحون از جانبازی های وطن ما از عمق قرنها از زمانه های افسانوی شاهان باختری، یونانی و کوشانی زمانیکه در جای پایتخت عزیز ما شهر کابل قصر ها و مینار های کاپیسای کهن سر بر افراشته بودند، بر میخزد. تجار از تمام کشور های جهان یعنی از هندوستان، آسیای مرکزی چین و مصر افغانستان را به مثابه مرکز تقاطع راه های کاروانی تجارتی قلب آسیا به رسمیت می شناختند برای نیاکان ما دست آورد های پیشرو علم و فرهنگ آنزمان بیگانه نبود. در سر زمینی که به جهان بزرگترین انسان نیك سرشت یعنی زردشت را تقدیم نموده است آثار و کتب ارسطو افلاطون، سایر علمای یونانی، رومی، فارسی و هندی شعرا و فیلسوفان را جمع می دانستند و آنها را ارج می گذاشتند.

آیده های مکاتب مختلف مذهبی و فلسفی، عنعنات هنری وسبك کشور های مختلف آسیا و اروپا بافرهنگ کهن کشور مان در آمیخت. انرژی فرهنگی نیاکان ما که در نتیجه این تاثیرات فرهنگی مجسمه های تا یافته بود آثار بی بدیل هده، طلاتپه، خیرخانه و سمبول بی مانند تاریخ و فرهنگ افغانستان و بزرگترین مجسمه های بودایی جهان یعنی بتهای بامیان را خلق کردند.

آبده های اسلامی زنده گی نوینی را برای تاریخ کشور مان به ارمغان آورد، مردم ما با قرار گرفتن در تحت درفش اسلام یك پارچه گردیده نورم ها، ایده لها و تلاشهای جدیدی را در وجود خود بارور ساختند.

آنها با زنده گی معنوی علوم و فرهنگ جامعه عظیم بشری که از سواحل بحر اتلانتیك تا هند دامن گسترده بودنزدیك گردیدند، دولتهای مقتدر طاهریان، صفویان و بلاخره غزنویان و غوری ها عرض اندام نمودند.

خرد دولت داری حکمرانان باستان امروز میتوانند مسایل زیادی را به ما بیاموزانند طاهر ابن حسین از فوشنگ هرات، موسس دولت طاهریان میراث ذیل را بما بجا گذاشته است. ثروت خزانه دولتی باید درراه نیاز مندی های اتباع به مصرف برسد. این امر سعادت را برای مردم ببارمی آورد، این امر حکمران را زینت می بخشد و با کمك این شیوه جامعه شگوفان میگردد. وی در مورد دهقانان نوشت: خداوند با کمك دستان دهقانان ما را نان میدهد با حرفها ییکه از زبان آنها جاری میشود ما را خوش آمدید میگوید وخداوند آزار دهقانان را منع قرارداده است. در آن زمان کابل به شهر زیبایی تبدیل گردید. ظهیرالدین بابر در وصف کابل سروده های زیادی دارد اگر چه وی بعد از ایجاد یکی از بزرگترین امپراطوری ها در تاریخ بشریت یعنی امپراطوری مغل ها در هند وفات نموده اما به اندازه کابل را دوست داشت که امر کرد تا وی را در کابل دفن نمایند.

هر افغان، خوشحال خان ختك این شاعر بزرگ سخنور سیاست مدار و جنگجوی دلیر را میداند و به آن افتخار می نماید. بیشتر از سه قرن قبل وی مبارزه آزادی خواهانه مردم خود را علیه متجاوزین بیگانه با مردانگی رهبری نمود. وی اولین شخصی بود که افغانان را به وحدت و بدور افگندن تفرقه و خانه جنگی دعوت نمود در همان وقت بود که تلاش بخاطر وحدت تمام افغانها در یك دولت مستقل و واحد قوام یافت بعد از آن جرگه سال ۱۰۸۸ هـ . ش کندهار در اثر فعالیت میرویس خان تدویر یافت. و بالاخره جرگه سال ۱۱۲۶ هـ ش گهواره دولت مستقل افغانستان جرگهٔ که ما امروز با افتتاح این بنای یادگاری خاطرهٔ آنرا جاودان می سازیم.

مشران و ریش سفیدان قبایل با نفوذ و جسور افغانستان چندین روز درمزار شیر سرخ، با هم جرو بحث نمودند که دولت آینده افغانستان چگونه باید باشد وکی آنرا رهبری نماید؟ با درك مسوولیت تاریخی شرکت کننده گان این لویه جرگه راه های حلی را جستجو مینمودند که طرف قبول همگان باشد و نه صرف طرف قبول اکثریت. طوری که در جرگه های عادی چنین رخ میداد. کاندیدهای مقام شاهی یکی بعد از دیگری رد می گردید مثلا می گفتند که فلان شخص خود را اداره کرده نمی تواند پس چگونه مردم ودولت را رهبری خواهد کرد. آن دیگر زیاد از خود راضی است. دیگری زیاد خشن است بابه مشام رسیدن بوی خون بمغش همه چیز را فراموش میکند مشران می دانستند که برای افغانستان رهبر خردمند دور اندیش و عاقلی ضرور است که نیازمندی های مردم را فراموش نکند و در عین زمان منافع افراد صاحب رسوخ را نیز تامین نماید و بالاخره در روز نهم جرگه درویش محترم صابرشاه کابلی، احمد خان، جوان با استعداد و قوماندان دلیر را به تخت پیشنهاد کرد مشران و خانهای بزرگ بعد از مشوره باتفاق آرا پیشنهاد درویش را قبول نمودند و صابر شاه کابلی تاجی از خوشه گندم را بر سراحمد خان نهاد.

هسته دولت جوان افغانستان را کندهار، غزنی، کابل، پشاور و هرات تشکیل میداد.

احمد شاه درانی سرحدات امپراطوری خود را طوری توسعه میداد که هیچگونه تصادمی با حکمرانان مسلمان همسایه موجود نه آید.

احمد شاه از ریختن خون مسلمان بسیار نفرت داشت. وی مردم خود را بمثابه فرزندان خود دوست داشت و ازین رو لقب (بابا) را بدست آورد. این سخنان را تاریخ نویس مشهور ما عبدالحی حبیبی در مورد احمد شاه بابا نوشت.

۲۴۰ سال سپری شده از آن زمان مشحون از نمونه های مثال مبارزه به خاطر وحدت استقلال و زنده گی صلح آمیز مردم افغانستان میباشد. نام های دوست محمدخان، شیرعلی خان، امان الله خان که اساس افغانستان دارای حاکمیت واحد ومستقل را گذاشتند در خاطره مردم ما یکجا با نامهای قهرمانانی که در جنگ با متجاوزین انگلیسی در میدان میوند و سپین بولدك جانهای شانرا قربان کردند باقی خواهد ماند.

استعمار گران انگلیسی صد سال تلاش نمودند تا مردم افغانستان را مطیع خود سازند بار ها و بارها سیل تجاوز انگلیسها از جانب خاك کنونی پاکستان بوطن ما جاری شد ولی مردم قهرمان افغانستان با قیمت خون شان هیچ باری متجاوزین را اجازه ندادند تا شرف آنها را پامال سازند. از هر قبیله پښتون و سایر مردمان افغانستان جنگجویان بی ترس وقهرمانان نیرومند، سر بلند نمودند وبالاخره آفتاب آزادی بخش ۲۸ اسد ۱۲۹۸ هـ. ش طلوع کرد و وطن ما استقلال خود را بدست آورد. اولین کشوری که استقلال ما را به رسمیت شناخت روسیه شوروی بود.

امروز ما در افغانستان نوین انقلابی مبارزه نموده وزیست مینماییم ما به تاریخ خود افتخار مینماییم و در عین زمان این مساله را درك مینماییم که این تاریخ صفحات تاریکی نیز داشته که مطلق العنانی و استبداد بعضی حکام در آن درج گردیده است ما همه گونه تلاش می ورزیم تا گره های تضاد های طبقاتی اجتماعی ملی را که از رژیم های قبلی بمثابه میراث مانده ودامن مادر وطن را الکه دار میسازد باز نماییم.

با فرود آوردن سر احترام در مقابل صلحدوستی احمد شاه بابا ما یگانه راه حل حادترین پرابلمها را راه سازش های صلح جویانه ومذاکرات توام باگذشتهای متقابل می دانیم.

دیالوگ سراسری ملی توافق و وحدت اساس سیاست مصالحه ملی سیاست جدید دولتی را که با پشتیبانی تمام مردم افغانستان مواجه گردیده است تشکیل میدهند.

دوستان عزیز!

ما امروز نه تنها این بنای یادگاری را به افتخار لویه جرگه کندهار افتتاح مینماییم بلکه این بنا یادگار تمام لویه جرگه های است که در آن بهترین نماینده گان مردم برای اتخاذ تصامیم تاریخی گرد هم می آمدند ما تاریخ خود را بیاد داریم ما تاریخ خود را میدانیم وما تاریخ خود را درك می نماییم نه تعویض شاهان بلکه خرد جمعی و اراده واحد مردم افغانستان که در تصامیم لویه جرگه ها انعکاس یافته اند کشور را به قله های شامخ ترقی، صلح ودموکراسی رهنمون گردیده است.

بنای زیبایی اعمار گردیده است این بنا را استادان ماهر که دستان طلایی دارند در وقت بسیار کم ساختند کار آنها را ستایش میکنیم از آنها اظهار سپاس مینماییم و آنها را مورد تشویق قرار میدهیم.

مردم سازنده گان تاریخ بوده اند و برای همیش سازنده گان آن خواهند بود. امروز ما با اطمینان کامل میتوانیم بگوییم که مردم افغانستان که خداوند همراهشان باشد مبتکرین مصالحه ملی بوده و خواهند بود.

زنده باد افغانستان سربلند و قهرمان!

زنده باد مردم صلح دوست افغانستان!

بیانیهٔ محترم عزیزالدین وکیلی پوپلزایی

بسم الله الرحمن الرحیم

هموطنان نهایت عزیز و گرامی!

دراین ساعت نهایت مسرت بخش از بزرگترین وظایف ملی و فرهنگی خود میدانم که به حیث یکی از علاقمندان درجه اول لویه جرگه ها وصلح و آزادی کشور تلخیص جریانات مهم سال ۱۱۲۶ هجری شمسی را که منتج به برگزاری این مینار بزرگ شده است تذکار دهم.

معززین تمام افغانها و قبایل افغان متفقاً برای جلوگیری ازحادثات وواقعات به تاریخ (۱۵) برج سرطان ۱۱۲۶ شمسی مطابق اول رجب المرجب سنه ۱۱۶۰ هجری قمری در مزار شیر سرخ مطابق به اصول باستانی دینی و ملی لویه جرگه برگزار نمودند که در آن علما، صلحاء، روٌسا وسرکرده گان و قاطبه معززین قومی و ملی اشتراك نمودند. نتیجه بحث و مباحث این مجلس کبیر ملی (لویه جرگه) باعث گردید که احمد خان ابن نواب محمد زمان خان ابدالی سربنی افغان زمام امور خدمت ملت افغانستان را در کف کفایت خود بگیرد وتاریخ ختم این مراسم ساعت ده صبح جمعه ۵ برج اسد سال ۱۱۲۶ شمسی مطابق (۲۱) شهر رجب المرجب سنه ۱۱۶۰ قمری و موافق (۲۷) جولای ۱۷۴۷ میلادی است. به قرار جرگه درویش محمد صابر افغان یکتن از روحانیون که به صفت درویش عاقبت اندیش تجرد کیش موسوم بود یك خوشهٔ گندم را از طرف ملت افغانستان بر گوشهٔ کلاه احمد خان گذاشت و او از طرف عموم رجال ملکی و نظامی بابای افغان خطاب یافت.

در نتیجه این جرگه با اهمیت اتحاد و اتفاق مجموع اقوام و قبایل باهم برادر ساکن کشور تحت نام واحد افغانستان تأمین گردید.

قدرت اقتصادی و نظامی کشور احیا و سر زمین افغانستان از تجزیه ونفاق افگنی های کشور های استعماری نجات یافت.

مردم افغانستان صاحب مملکت واحد و مستقل خود گردید و اعتبار و حیثیت افغانستان و افغانها در تمام جهان ارتقا یافت.

در خصوص مراسم لویه جرگه مزار شیر سرخ کندهار احمد شاه بزرگ خود شرح مکمل نوشته و گفته است که من به‌گوشهٔ استغنا نشسته از قبول امر فرمانروایی ابا ورزیدم واما در اثر اصرار علما و عموم مردم از جهت خدمت اقوام ساکنین کشور پذیرفتم.

چون عنعنهٔ جرگه های کبیر ملی در نزد ملت مسلمان افغانستان خیلی بزرگ و مقدس است غازی امان الله شاه به تاریخ سه شنبه ۷ برج اسد سال ۱۳۰۳ شمسی در پغمان به همین مناسبت به وکلای لویه جرگه گفت:

تاجی را که شما ملت از یك خوشهٔ گندم به ماداده اید بر آن فخر میکنیم. مقصد آن موید اساسات متین ملی اینکه یعنی استقلال مجدد افغانستان در هر بار از برکت اتحاد واتفاق اقوام و قبایل افغانستان به دست آمده و ما پیرو همان سنن شریف نیاکان و آبایی خود در مرور تاریخ هستیم و خواهیم بود.

احمد شاه بابا در برج میزان سال ۱۱۲۶ شمسی ازکندهار قصد حرکت به جانب کابل نمود ودر برج عقرب وارد کابل گردید و در مدت یکماه دراین شهر تاریخی به تشکیل جرگه های ملی پرداخت و مردم هر سمت در این جرگه ها اشتراك ورزیده واز او پشتیبانی نمودند.

به اعتماد و اعتقاد مردم ولایات در مورد این رهبر ترقیات جدید از آن بود که لیاقت و استعداد شخص خود او و هم خدمتگزاری که در مدت (۹) سال سپه داری افغانی به نفع مردم افغانستان انجام داده بود شاملین لویه جرگه را متوجه او گردانید.

عقیدت شاملین لویه جرگه ها این بود که این جوان عسکر مظفر میتواند رای توحید ادارهٔ قلمرو باستانی افغانستان و تحکیم حصول آزادی و استقلال این سر زمین خدمات شایان بنماید و رشادت های نظامی و سیاسی برای تمام منافع ملی افغانی از خودابراز بدارد و نگذارد که هیچ دشمن به این خاك مداخلت بتواند. تاثیرات مثبت لویه جرگه مزار شیر سرخ و سایر لویه جرگه های افغانستان که مظهر اراده و عمل متحد و متفق افغانها است، در حفظ استقلال و حاکمیت سر زمین واحد ما افغانها به اندازه ایست که در هیچ یك از زمانه فرزندان فداکار افغان آنرا فراموش نکرده و نخواهد کرد. این مینار یادگاری که از طرف دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان دراین سال اعلان صلح و آشتی ملی بیاد آن موفقیت بزرگ مدنی و اجتماعی برگزار گردیده تاریخ ساختمان آن مصادف به همان ایام پر افتخاری است که افغانستان به نیروی تدبیر و شمشیر مردان فداکار این سر زمین از همه مداخلات و تجاوزات خارجی نجات می یابد و کشور دارای استقلال کامل و حاکمیت مطلقه ملی و تکیه گاه افراد رنج دیده سنوات قبل و بعد از جرگه مزار شیر سرخ میگردد. وجود این مینار شاهراه کابل ـ کندهار را که جرس قافله‌های آنزمان را بیاد دارد زینت تازه بخشیده است.

واین اساس نوین هر دو لویه جرگه سال ۱۱۲۶ شمسی و لویه جرگه سال ۱۳۶۶ شمسی را باهم پیوستگی و ارتباط میدهد و نقوش این عبارات هر چند ظاهراً خلص است واما در الواح خواطر فداکاران استقلال مانند داستان های نقش دارد.

وباید گفت که ثمر ونتیجه لویه جرگه مزار شیر سرخ در عموم مسایل مقدرات ملی و مملکتی و علی الخصوص توحید اداری و ارتباط گسست ناپذیر اقوام و قبایل واجتماع ملیت های مختلف تاثیرات خیلی بزرگ نموده است و در هر رشته و مرحله یی که ما نسل های امروز و آینده کشور قلم وقدم بر داریم ممکن نیست که از تصویب آن لویه جرگه ودیگر لویه جرگه های پیرو آن اغفال ورزیده بتوانیم و البته این اشاراتی است که معانی آنرا اهل تاریخ میدانند. ودرخاتمه این تقریباً سعید انعقاد لویه جرگه و مراسم افتتاح این مینار سراپا تذکار را به پیشگاه عموم قدرشناسان میهن و فدویان حقیقی سر زمین مقدس افغانستان تبریك میگویم.

جاوید باد جرگه های کبیر ملی در افغانستان و همیشه باد اتحاد و اتفاق مردم مسلمان افغانستان در آزمنهٔ تاریخ!

آمین یارب العالمین.

وکلای منتخب مردم درلویه جرگهٔ زمان شاه امان الله.

خبرهای رسمی

رفیق عبدالوکیل عضو بیروی سیاسی کمیته مرکزی ح.د.خ.ا، ووزیر خارجه ج.د.ا، به ساعت ۹ قبل از ظهر دیروز در دفتر کارش با جلالتمآب وان بی کیم سفیر و نماینده فوق العاده جمهوری سوسیالیستی ویتنام که دورهٔ ماموریتش در ج.د.ا. به پایان رسیده است. ملاقات تودیعی به عمل آورد.

*

به پیشواز تدویر لویه جرگه تاریخی مسجد جامع کمپلکس کاماز ها که به‌اساس هدایت رفیق نجیب الله منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و رئیس شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان حین بازدید شان از کاماز ها اعمار شده است دیروز ضمن بازدید نماینده گان منتخب لویه جرگه طی مراسمی افتتاح و مورد استفاده نماز گزاران قرار گرفت.

درین مراسم رفیق محمد عزیز معاون شورای وزیران بعضی اعضای شورای انقلابی و وزارت شئون اسلامی واوقاف و نماینده گان منتخب ولایات پکتیا، ارزگان و لوی ولسوالی خوست درلویه جرگه حاضر بودند

رفیق شیر جان مزدوریار وزیر ترانسپورت و عبدالجمیل طریفی وزیران شئون اسلامی و اوقاف و مولوی تاج محمد عضو شورای مشورتی اسلامی وزارت شئون اسلامی و اوقاف بالنوبه در رابطه به توجهات حزب و دولت در جهت رعایت و احترام به دین مقدس اسلام صحبت نموده از سهم گیری فعال کارگران و منسوبین کاماز ها در اعمار این مکان مقدس ابراز سپاس نمودند.

مسجد جامع کاماز ها به شکل یك منزله و پخته دو تصدی کاماز نمبر ده به‌مصرف مجموعی ۳ ونیم ملیون افغانی از بودجه دولت اعمار گردیده و گنجایش بیش از پنجصد نماز گزار را دارد.

*

سید امان الدین امین معاون شورای وزیران جمهوری دموکراتیک افغانستان و رئیس انجمن دوستی افغانستان و ج.د آلمان بعد ازظهر دیروز در دفتر کارش با داکتر هینز دیتر وینتر معاون وزارت امور خارجه جمهوری دموکراتیک آلمان که مصروف بازدید رسمی و دوستانه از ج.د.ا. می باشد ملاقات نمود.

در این ملاقات روی روابط دو جانبه و موضوعات طرف علاقه صحبت صورت گرفت.

باختر

لویه جرگه
مظهر ارادهٔ مردم

حاجی غلام حیدر نماینده منتخب مردم شهر مهتر لام مرکز ولایت لغمان در لویه ـ جرگه:

زمانی که مردم شهرمهترـ لام از انتخاب نمودن نماینده ها به لویه جرگه اطلاع حاـ صل نمودند به اساس خواـ ستهٔ شان وطن جرگه یی که دایر شد مرانیز در جمله نماینده‌گان شان انتخاب کردند.

ماهم درین لویه جرگه به خاطر انتخاب رئیس جمهور کشوروتصویب قانون‌اساسی ج.د.ا. گرد آمده ایم و امیدـ واریم با تدویر این جرگه صلح و امنیت در سراسر کشور تامین شود. مردم ما می گویند((اگر در عمر یک دوعا به درگاه خداوند قبول مـی شود باید در قسمت صلح‌و امنیت باشد.))

زیرا این دو کلمه (صلح و امنیت) سبب‌ارتقاء دین‌ودنیای ماماست، چه وقت به این امر مهم می رسیم؟ وقتی که با صدق و صفا به هم دست دوستی و برادری بدهیم، جنگ و خون ریزی را کنار گذاشته برادر وار زنده گی کنیم.

حالچشم انتظار همه شهرـ یان مرکز لغمان منتظر تصاـ ویب ارزشمند این لویه‌جرگه است.

ستار، شرف زاده

*

میاگل نماینده منتخب مردم ولایت لوگر درلویه جرگه:

من در قریه هونی سفلی ولایت لوگر زنده گی میکنم وهمزمان عضویت گروه ـ مدافعین قریه خود رانیزدارا میباشم تابدینوسیله اززندهـ گی‌صلح آمیز مردم قریه خوددفاع نمایم.

دوپسر من دراین جنگ تحمیلی که از جانب امپریا ـ لیزم وارتجاع علیه کشور ما بعد از پیروزی انقلاب سازمان داده شده است پا های شان را از دست داده اند و من با خون، پوست و گوشتم نتایج تلخ این جنگ را لمس می نمایم دوای همه رنج ودرد فقط صلح است که از طرف حاکمیت مردمی‌مااعلان گردیده است.

چرا کشور های بیگانه آرزو ندارند در کشور ما صلح تامین گرددو افغانها زبان مشترک شان را دریابند زیرا آنها از ادامه این جنگ بحساب خود منفعت می‌گیرند وافغان راعلیه‌افغان‌قرارمیدهند

ویك تعداد از برادران مارا فریبداده علیه حاکمیت‌مردمی شان‌قرار میدهند. در حالیکه ماافغانها به منظور رفع آزرده گی ها جرگه ها می نمائیم و مطابق به رسم‌پدران خود راه های حل بر دشواری ها را جستجو می نمائیم.

امروز نیز ما به منظور اینکه در مورد مسایل حیاتی مردم خویش تصمیم گیریم در روشنایی صلح ومصالحه لویه جرگه را بخاطر تصویب قانون اساسی‌و انتخاب‌رئیس جمهور دایر می نمائیم.مسلماً این فیصله های لویه جرگه کـه امروز دایر میگردد درامر تامین صلح و قطـع جنگ نقش فوق العاده خوبی خواهد داشت.

نبیل

حاجی سربلند نماینده منتخب مردم علاقه داری‌دهنه غوری ولایت بغلان:

مردم علاقه داری ما اکثراً دهقان هستند. سال‌گذشته از برکت آشتی ملی حاصلات خوبی از زمین هایشان برـ داشتند، زیرا آنها با خاطر آرام بالای زمین هایشان کار میکردند. صلح برای مردم ما زنده گی است، کار است، خوشی وسرور. بناء حاکمیت مردمی در اعلام مشی مصالحه ملی این همه را برای مردم ما به ارمغان آورده امروز مطابق به عنعنات پسندیده نیاکان ما لویه جرگه تاریخی کشور ما را دایر مینمایند.

دراین لویه جرگه نماینده‌گان سراسر کشور گرد هم جمع شده اند تا در مورد تصویب قانون اساسی و انتخاب رئیس جمهور در کشور تصامیم اتخاذ نمایند.

مسلماً که این امر درتامین صلح در کشور از اهمیت زیادی بر خوردار خواهد بود فیصله هاو تصامیمی که در

حاجی غلام‌حیدر

میاگل

حاجی سربلند

مولوی گلاجان

محمد شریف

لویه جرگه اتخاذ میگردد به خیر و صلاح مردم،آبادی و شگوفایی وطن عزیز ما میباشد. * نجیب

مولوی گلاجان رئیس

شورای علما وروحانیون لوی ولسوالی خوست:

دین مقدس اسلام جرگه ها را از جمله کار های خیرو به صلاح‌مردم دانسته و مسلمانان جهان را دعوت می نماید که در مواقع مهم وحساس برای حل و فصل مشکلات و دیگر پرابلم هایی که بیشروی آنها قرار می‌گیرد با همدیگر صلاح و مشوره کنند. چنانچه در قرآن عظیم الشان آمده است: وامر هم شورای بینهم. وصلح خیر. همه این آیات متبرکه نشان دهنده آنست که مسلمانان برادر همدیگر می باشند.در کار های شان با همدیگر مشورت نمایند، تاباشد به اساس دستور الهی بر مشکلات پیروز شوند. پیامبر بزرگ اسلام نیز به امرجرگه هاتاکید موکدا ردو خطاب به مسلمانان عالم می‌فرمایند: اگر دشمن با شما صلح کند شما نیز با آنها صلح نمائید زیرا خیر در صلح میباشد.

لویه جرگه ایکه امروز در کابل دایر میگردد برای افغانستان و منطقه و جهان تاثیرات مثبتی خواهد داشت صلح و آشتی را در افغا ـ نستان با خود خواهد آورد.

اطمینان دارم مردم صلح دوست کشور ما از تصامیم و فیصله های این لویه جرگه تاریخی استقبال مینمایند.

هاشم مخدوم

*

محمد شریف تاجر ملی از ولسوالی تنی لوی ولسوالی خوست نماینده منتخب مردم در لویه جرگه:

لویه جرگه در کشور ماازاهمیت به سزائی بهره مند بوده ودر مواقع مهم واساسی جهت حل پرابلم‌های‌مردم‌تدویر گردیده‌ودرآینده‌نیزچنین‌جرگه ها تدویر خواهد یافت. لویه جرگه ایکه امروز در شهر کابل مرکز ج.د.ا، دایر میگردد مانند لویه جرگه های‌گذشته از اهمیت عالی‌یی بر خوردار خواهد بود. در این رابطه مردم ولسوالی تنی مانند سایر مردم افغانستان جهت انتخاب نماینده در لویه جرگه ،گردهم آمدند تابتوانند صادق ترین و نیك کام ترین نماینده های خویشرا درلویه جرگه معرفی نمایندکه‌درنتیجه این گرد همایی سه نفر کاندید مردیدندو‌بالاخره‌به‌اکثریت‌آراء اینجانب را به پاس خدمات ارزنده و در خوراهمیت که برای باشنده گان ولسوالی خویش نموده بودم به صفت نماینده در لویه جرگه‌معرفی نمودند. وظیفه دارم تمام خواسته های برحق موکلین خویش را درنظر داشته و در راه بر آورده شدن امیال و خواسته های آنها تلاش خسته گی ناپذیر نموده و نتیجه مثبت‌از این تلاش‌پیگیر ودامنه دار خویش بدست بیاورم. لویه جرگه که امروز دایر میگردد در آن تصویب قانون اساـ سی دوران مصالحه وانتخاب رئیس جمهور آینده کشور از جمله وظایف مهم نماینده گان مردم دراین لویه جرگه میباشد. امیدوارم با تدویر این لویه جرگه مردم افغاـ نستان به‌آرزوی نهائی‌خویش یعنی تامین صلح در کشور و قطع جنگ و برادر کشی در افغانستان نایل آیند.

گرامی

میرویس خان — وزیر محمد اکبرخان — ایوب خان — عبدالرحمن لودین

شهر در آستان تدویر از لویه جرگه

شهر کابل این قلب پرتپش افغانستان انقلابی در آستانه تدویر لویه جرگه صلح با تصاویر مبارزین ملی کشور تزئین گردیده‌و باآن یادچهره‌هاو خاطره ها گره خورده است. چهره

بارگو کنندهٔ لویه جرگه صلح این حادثه‌تاریخی نصب‌گردیده مردم را به شور ووجد آورده‌و به تماشا جلب نموده است. به هر سو که نگاه می کنی تصویر هایی ازشخصیت‌های‌ملی

میهن در پیشاپیش صفوف رزمنده مردم با امپریالیسم انگلیس دست و پنجه نرم کرده اند و حماسه ها آفریده اند. باانبوهی ازمردم که صبح-

ها سر چشمه گرفته است به زبان می آید. حرف تفاهم و یکدلی. حرف محبت و علاقمندی به وطن و حرف صمیمیت و برادری. این همه حرف ها را به خوبی میتوان

مردم هسفر میشویم و تصویر های مبارزین ملی تاریخ‌کشور خود را می نگریم و با این مختصر یادی‌ازآنها می نمائیم تصویر های این شخصیت ها و مبارزین‌ملی‌در جاهای مختلف

محمود طرزی

فیض محمد هزاره

محی الدین انیس

عبدالهادی داوی

ها و خاطره ها یی که درتاریخ کشور ما جای‌و مقام‌والاداشته و برای فردفردی این مرزوبوم چهره ها و خاطره های گرامی اندکه نقاط مختلف شهررا آذین بسته‌اند ودربلندگاهها‌ئیکه‌در تداوم‌بیرق‌های‌ملی‌و‌پوسترهای

رامی بینی .شخصیت هایی‌از تبار ابر مردان سر زمین مرد خیز و سلحشور کشور ما که روز ها وروز گار هایی‌درجهت تامین وحدت، یکپار چگی و صلح سراسری مبارزه کرده و درراه‌بدست‌آوردن‌وحفظ استقلال

گاهان خانه ها یشان را به قصد دفاتر، مکاتب ،دکانهاو ... ترك گفته اند شهر را می نگریم، چهره ها این حرف‌را به خوبی بیان میکنند که‌دراین روز ها دست ها بهم گره مـی خورند و حرف هایی‌که ازقلب

در سیمای هر شهر وند شهر کابل ملاحظه نمود .آنها امید هایی دارند. امید هایی به خاطر صلح وهمدلی، امید هایی برای‌دریافت زبان‌مشترك میان افغانها.

ومابااین جمعیت های‌بزرگ

شهر نصب گردیده است.

میرویس نیکه،وزیر محمد اکبر خان، ایوب خان، غازی امان الله خان عبدالرحمن‌لودین،محمودطرزی فیض محمد هزاره ،محی‌ـ الدین انیس، عبدالهادی ـ داوی و محمد جان خان وردگ. نجیب

قهرمان معرکهٔ استقلال

(بقیه ص٦)

در اوایل ١٩٢٨ روانه سفر گردید، به هند رفت. در آنجا به حیث قهرمان مبارزه آزادی، خواهی شرق بر ضداستعمار غرب استقبال شد. اوازهند به مصرو باز به ایتالیا رفت وازآنجا به فرانسه و بلجیم وجرمنی رسید، در کشور های اروپایی به صفت شکست دهنده امپراتوری انگلیس پذیرایی گردید. بعد به انگلستان رفت،دولت انگلیس به وی فهماند که اگر از مسافرت به کشور شوروی خود داری کند دولت انگلستان برای هرگونه امدادی به افغانستان حاضر است. امان الله خان‌نپذیرفت به شوروی سفر کرد، آنگاه به ترکیه و به ایران رفت و به افغانستان واپس عودت نمود.

درین ایام اصلاحاتی رابنام «دوره جدید» روی دست داشت و به خاطر‌تطبیق آن باز هم لویه جرگه را در ١٩٢٨دعوت کرد. ماه سنبله و هوای پغمان دلکش بود. امان الله خان گزارش سفر خود را به جرگه ایراد نمود و برنامه اصلاحات «دوره جدید» خود را به

نماینده گان مردم تقدیم کرد، که بعد از غورو بحث طولانی به تصویب رسید.

بعد از ختم جرگه پغمان در چمن قصر ستور کابل مجلس بزرگی رااز مامورین ملکی ونظامی تشکیل کرد و شخصاً پروگرام آینده حکومت را تشریح نمود. یك عده دختران افغانی که جهت تحصیل به خارج از کشور میرفتند مراسم وداع را در همین مجلس به عمل آوردند. تاسیس‌مکاتب زنانه را در تمام ولایات کشور یکی از اهداف دولت اعلام نمود، تاسیس‌مدارس صنایع نفیسه، زراعت،حقوق وایجاد کتابخانه بزرگ را قریب الوقوع خواند و گفت که تاسیس بانك دولتی، فابریکه قالین بافی، شرکت هوا پیمایی، کلوپ‌اجتماعی به شمول اتباع خارجی، توسعه شفا خانه های زنانه، تشکیلات جدید پلیس جزء پروگرام آینده قریب دولت است.

این اقدامات ترقی‌خواهانه در تطبیق برنامه اصلاحات خود انگیزه برای عکس ـ العمل های ارتجاعی گردید.

اساساً علت این عکس ـ العمل های ارتجاعی این بود که تطبیق پروگرام های انکشافی شاه با منافع استعمار خارجی وارتجاع داخلی مغایرت داشت.

ما بر سر آن عوامل گوناـ گون‌داخلی وخارجی ذکر شده در کتب تاریخ مختلف که‌باعث یك اغتشاش علیه امان الله خان که چندی پیش محبوب قلوب همگان بود و اکنون مجبور به ترك کشورمیشود نمی پیچیم، تنها از گفتار آخرین او که از سلطنت‌دست می کشد، یاد آور میشویم

«خیر مملکت مقتضی‌اینست که باید دست از کار بکشم، زیرا تمام‌خون ریزی‌وانقلاـ باتیکه در مملکت است به سبب بر خلافی با من می باشد ....» و در آخرین وداع خود خطاب به مردم گفت: «ای ملت‌افغان استقلال کشور ازمن نیست، از تمام ملت است. من می روم ولی استقلال را نگهدارید!»

وبدین ترتیب مملکت دوست داشتنی خود را به‌امید جلو گیری از خونریزی‌ترك گفت، به ایتالیا رفت و درآنجا

در فراقت کشور محبوب خود زیست تادر ١٩٦٠ پدرود حیات گفت و طبق وصیت خودش جنازهٔ او را به افغا ـ نستان آوردند و در جلال آباد پهلوی پدرش به‌خاك سپردند.

تاریخ و مردم ما بدون تردیداو را به حیث قهرمان استقلال کشور ویك وطنپرـ ست بزرگ که باد یانت و صداقت خاص برای اعتلای کشور با همه توانایی خود کوشیده می‌شناسنداین‌قهرمان استقلال و مبارز پیگیراعتلای کشور با تحکیم هر چه بیشتر استقلال واعتلای کشور در اذهان و قلوب مردم ما بیشتر جاپیدا میکند.

یاد کارنامه های وطنپرستان نستوه افغان‌و قهرمانان تاریخ‌ماکه اراده‌مردم را در جرگه هاو لویه جرگه هابخاطر حل مسایل حیاتی کشور ارج میگذاشتند و از طریق این‌جرگه‌ها باخبر از همگانی مراجعه میکردند بخاطرآن است که مردم ما پدران شانرا که باایمان واراده خلل نا پذیر و خارائین در خدمت توده ها بوده اند هر چه بهتر بشناـ

سند، کارنامه هاو حماسه های آنها را بمثابه یکی از بهترین مدرسه های وطنپرـ ستی در نظر داشته وآرمانهای شانرا که در برگهای تاریخ ثبت است به مرد مبازگو نمایند.

زمان میگذرد و تاریخ حقیقت‌رابه‌ذهن خود می‌سپارد و مردم همه واقعیات تاریخی را از قلبی به قلبی میرساند آن‌روز فرا رسیده نی‌است‌که‌ما و تمام نسل کنونی نخواهیم بود، جای ما رانسل‌آینده گرفته تاریخ ما را ورق‌خواهند زدو قضاوت خواهند کرد. بگذارد رین قضاوتها قضاوتی که همین اکنون درباره ما صورت میگیرد سربلند و موفق به در آییم.

اکنون درین برهه حساس رو ند انقلابی که مضا لحه‌ملی در قلوب ووجدان مردم ما جای گرفته است با اطمینان میتوان‌ابراز داشت تصامیمی که‌درلویه‌جرگه‌تاریخی ماه‌قوس اتخاذ میگردد، صفحه جدید ودرخشانی رادرزنده‌گی مردم ما خواهد گشود.

محمد یوسف‌صابر

در خارج از کشور

اتخاذ تصمیم سیاسی

اتحاد شوروی تصمیم سیاسی ای اتخاذ نموده است که عساکر خود را از افغانستان فرا خوانده و میخواهد که این کاررا در کمترین زمان ممکنه انجام دهد. مطلب فوق را ایگور روگاچوف معاون وزارت امور خارجه اتحاد شوروی طی یك کنفرانس مطبوعاتی پریروز در مسکو اظهار داشته افزود: دیگو کوردوویز نماینده سر منشی ملل متحد بسیار به زودی به افغانستان و پاکستان سفر خواهد کردتا دور دیگر مذاکرات میان دو کشور را برای اوایل سال آینده عیسوی در ژنیو سازمان دهد.

معاون وزارت امور خارجه اتحاد شوروی اظهار داشت که تحت شرایط مشخص این دور مذاکرات شاید نهایی و قاطع باشد. زیرا افغانستان و اتحاد شوروی آنچه درتوان دارند در این جهت انجام می دهند.

روگاچوف متذکر شد: ما امیدواریم که دور بعدی مذاکرات ژنیو مسایلی را که هنوز لاینحل باقیمانده است به طور نهایی حل و فصل نماید زیرا در نتیجه دور های قبلی مذاکرات موضعگیری های دو جانب به طور کل نزدیك تر شده است و بنا بر آن اگر حسن نیت از جانب پاکستان وجود داشته باشد امکان دارد که در مورد جدول نهایی زمانی جهت عودت قطعات محدود اتحاد شوروی از افغانستان توافق حاصل شود.

معاون وزارت امور خارجه اتحاد شوروی گفت: حقایق نشان میدهد تا جائیکه به جانب افغانی ارتباط میگیرد این کشور در باره مسایل یاد شده انعطاف نشان داده وگام هایی به سوی جانب مقابل بر داشته است.

یوری گریمیتسکین معاون اداره اطلاعات وزارت امور خارجه اتحاد شوروی که او نیز درین کنفرانس مطبوعاتی اشتراك داشت در حصه خود متذکر شد: گروپ بزرگی از خبر نگاران خارجی مسکو را بمقصد کابل ترك گفته‌اند. آنها برای شرکت در یك‌روی داد بزرگ یعنی‌در لویه جرگه که عنقریب در کابل به خاطر مباحثات مهم سیاسی وتصویب قانون اساسی جدید افغانستان دایر میشود، دعوت شده اند. با تصویب قانون اساسی جدید افغانستان زیر بنای تشکیل حکومت ائتلافی در اینکشور طور موثر نهاده میشود. لویه جرگه رئیس جمهور افغانستان را نیز انتخاب خواهد کرد.

معاون اداره اطلاعات وزارت امور خارجه اتحادشوروی همچنان افزود: میتوان امیدوار بود که این همروی داد های مهم در افغانستان پروسه مصالحه ملی را دراین کشور بیش از پیش تسریع خواهد کرد.

باختر

اعتصاب عمومی

کارمندان دولتی منطقه چترال پاکستان بابرپا انداختن اعتصاب عمومی سیاست های ارتجاعی رژیم جنرال ضیا را محکوم نموده اند.

عدهٔ ازمامورین عالیرتبهٔ دولتی نیز با اعتصاب کنندگان پیوسته اند که در نتیجه آن کار دوایر در حال تعلیق در آمده است.

باختر

فرزندان دلیر و رزمنده کشور عزیز ما افغانستان در طول سده ها با وحدت وهمبستگی علیه تجاوز گران شجاعانه رزمیده اند که رزم وحماسه های آنها تاریخ وطن را زرنگار ساخته است. آنها در این نبرد ها با سلاحهای عادی ساخت دست خود شان، با ایمان و باور راستین میرزمیدند و پیروز و سرافراز به پیش میرفتند تا زنده گی خوشبخت را به هموطنان شان به ارمغان بیاورند.

در عکس ها: کابل عصر مبارزه با استعمار.

ـ دو تن از افسران قشون ابدالی با لباس های جنگی.

نکته ها و شعرها

ـ گرونده گان بایکدیگر برادرند و ارزش خون آنها برابر است و بر بیگانگان چون دستی واحد، و کوچکترین آنها اگر بکسی امان دهد موردقبول همگان است.

(حضرت محمد(ص))

ـ دست خدا با جماعت است ـ جماعت رحمت است.

(حضرت محمد(ص))

ـ هر کس در کار های خود با دیگران مشورت کند دچار تباهی نشود.

(حضرت محمد(ص))

ـ بلند پایه ترین مردم درخرد واندیشه کسی است که خودرا از مشورت بی نیاز نداند.

(حضرت علی)

ـ هر که در مهمات با خردمندان مشاوره کند شریك عقل آنها میشود.

(حضرت علی)

ـ توبرروی زمین یکنفر واحد نیستی بلکه جزیی ازکل واندکی از بسیار باش. ترابرزمین ازآن نهاده اند که بادیگر آفریده‌گان هم آهنگ‌شوی ودربساط نمایش‌آفرینش بنوبت خویش ببازی بپردازی.

(پوشیم)

ـ همچنانکه انسان به‌عناصرومرکبات محتاج است تا معاونت او دهند. بنوع خودنیزمحتاج است تا بطریق خدمت یکدیگر را معاونت کنند.

(خواجه نصیرطوسی)

ـ انسان که معنی و هدف‌زنده‌گی رایافته خودرانه تنها باافراد ملت خویش برابرخواهد دانست بلکه با تمام اقوام دیگر نیز مساوی‌خواهدشمرد.

(تولستوی)

ـ وقتی عدهٔ زیادی با هم‌جمع شوند دیگر بنده‌گی لازم نیست.

(تیت لیو)

ـ در جولانگاه زنده گانی که گاهی برخی پیچیده گی هارو آور میگردد تنها خردیك کس بگشایش آن توانایی ندارد.

(اخلاق روحی)

ـ وقتی با دوستان خودصحبت میکنیم در اثنای سخن چیز های تازه ای برایمان‌کشف میشود که اگر تنهافکر میکردیم هیچوقت به‌آن نمی‌رسیدیم. (لرداویبوری)

•••

هر که دانسته هست بسیاری
نکند بی‌مشاورت کاری
شد پیمبر به مشورت‌مامور
تاندانی تو خویشتن معذور

(فردوسی)

گفت با اینها مرا صدحجت است
لیك جمعند و جماعت رحمت است
راز گویان با زبان و بی زبان
الجماعته‌رحمته تاویل دان
چون جماعت رحمت‌آمد ای پسر
جهد کن کز رحمت آری تاج سر
جمع کن خود را جماعت‌رحمت است
تا توانم‌با تو گفتن هر چه هست

(مولوی)

ای برادر یار دانایی بجوی
ماجرای‌مشورت با او بگوی
مشورت ادراك و هوشیاری دهد
عقل‌ها مرعقل را یاری دهد
میکند دانا در چاره پدید
رای او بر بسته ها آمد کلید

(مولوی)

مشورت کن با گروه صالحان
بر پیمبر امر شاورهم بدان
امرهم شوری برای آن بود
کز تشاور سهو و کژ کمتر بود

(مولوی)

فتحی که جهان از اوگشادند
در بازوی مشورت نهادند
گر عقل تو عقده میگشاید
باناخن‌شور خوشتر آید

(نظامی)

دوستان سخن پیمان رازدشمن باك نیست
شرط یاران است کز پیوند یارش نگسلد
صد هزاران خیط یکتا رانباشد قوتی
چون بهم بر تافتی اسفند یارش نگسلد

(سعدی)

گفت پیغمبر که اندر ساق عرش
منشی نوراین چنین بنوشته نقش
ذلت اولاد آدم بی‌خلاف
اختلاف است اختلاف است اختلاف

(مولوی)

واژهٔ جرگه بازنمایی ازعواطف

واژه و مفهوم جرگه بسان مفاهیم عشق به میهن وانسان از گذشته های دیرین بدینسو رهیاب ادبیات پر بار ماگردیده است: خامه‌پردازان و سرود گران پار ینو امروز ین کشور در رشته های ظریف آفریده های ادبی خویش، این واژه زیبا وگوهر گون رابطور شایسته یی آراستند.

چی آرایش و پیرایش آن باز نمایی از عواطف، شایستگی و صفایی، صمیمیت و محبت، در یافت احساسات وزبان مشترك به منظور سر نوشت و ساز نده گی اند.

ازینرو واژه جرگه ومشورت باچنین ارزشمندی اش زبان زدودر خور پسند مردم ما بوده و آنها به دیده تقدیس بدان مینگرند.

قرار یکه تاریخ و جریان زنده گی گواهی میدهد، مشکلات و ناگواری ها ئیکه چی قومی وچی ملی ـ کشوری باشد، بر مبنای مشوره هاو تفاهم بزرگان و شخصیت های چیز فهم کشور حل میگردید وبدینوسیله سیطره های معضلات چیده میشد.

از ینکه چکامه پردازان وادیبان ما با نگارش وسرایش خویش فضای چنین لحظات پر شور زنده گی را شور انگیز تر سیم نموده اند و بدینوسیله راهی کاروان زمان و زمانه خویش شده اند، نمیتوان به کار کرد های متعهدانه آنها تعجب کرد! چرا که آنها در یافتند، که جرگه باهستی یابییش در زنده گی معنوی، پی آمد های خوبی را ازلحاظ زنده گی مادی برای مردم داشته است ودارد. همزیستی وسلامتی تفاهم ودوستی، آزادی و برادری کلیه مسایلی اند که مردم ما طی جرگه هاو نشست های باهمی بدانها دست یازیده اند و چنان رویداد های پر عظمت و تاریخی را یکجا با پی آمد های آن از لابلای اشعار و داستان، تاریخ و روایت به نظاره گرفتند.

با ادامه چنین رسم پسندیده نیاکان، جرگه تاریخی وسر نوشت ساز به اشتراك نماینده گان وسر آمد گان با اعتبار کلیه ملیت ها اقوام و قبایل باهم برادر ساکن در کشور امروز در کابل گشایش مییابد.

البته این شورا و مشورت با پی آمد های انسانی و میهنی آن ثبت جاودانه‌تاریخ زنده گی سیاسی مردم خواهد شد. همچنان ارزشهای دل برانگیز آن، بوسیله آفرینشگران ادبی ما چنان زیبا تصویر خواهد شد که هر بیننده با احساس ذوق پسندی اش چون بهار زنده گی خویش آنرا مشاهده خواهد کرد.

(عارف)

در قلب آسیا

ما نعره های مست طرب‌زای وحدتیم
امواج پر طلاطم دریای وحدتیم
در گلشن همیشه بهار جهان عشق
ما واژه های سبز غزلهای وحدتیم
بشکن طلسم صورت وآزادشوز رنگ
با جان ما بجوش که معنای وحدتیم
میجوشد از شکست دل من صدای تو
در سینه سپهر هم آوای وحدتیم
مستانه ناله های دل انگیز می کشیم
ما بلبلان جلوه گلهای وحدتیم
رنج خمار تفرقه دیگرمکش بیا
در بزم ما که بادهٔ مینای وحدتیم
بر جان مانگر که به خویش‌آشنا شوی
آئینه های سادهٔ سیمای وحدتیم
با وسعتی که مشرب ما رست درجهان
داغ آشنای دامن صحرای وحدتیم
از جا نمیرویم ز طوفان روزگار
ته داره‌مچو کوه هلکسای وحدتیم
در قلب آسیا که بود آفتاب‌شرق
نور حضور اوج تمنای وحدتیم
در چشم ما شکوه و جلال‌وطن ببین
کز فیض عشق آئینه آرای وحدتیم
مخصوص نخل طور تجلانبوده است
ماشمع سبز سینه سینای وحدتیم

حیدری وجودی

جرگه

آفتاب لحظه به لحظه به طرف کوه پائین میرفت و شعله های گندمگونش را بر آب «بند» می افگند. هنوزشعله های زرین آن‌از این تا آن‌سوی «بند» درآب دیده میشدند که بین جوانان دو قریه بزرگ آتش‌جنگ‌در گرفت ولحظه‌یی نگذشته بود که کپ به بیل وچوب کشید. تا وقتیکه رگه های شام‌ظهورمی کردند شمار زیادی از جوانان هردو قریه با سر های شکسته که با گوشه های دستاروچادر آن رابسته بودند بخانه های شان بر گشتند. موضوع جنگ برای آدم ناآشنا هویدا نبود ولی اصل قضیه این بود که مردم جهت آبیاری زمین های شان از دریایی که در سطح پائین تر از زمینها جریان داشت استفاده کرده نمیتوانستند و یگانه‌وسیله آبیاری زمینها، همان «بند» بود که بالای دریا ساخته وازآن به قریه ها جوی ها کشیده شده بود. به قریه سمت‌آفتاب بر آمد دریایك جوی و به قریه سمت آفتاب افتاده‌دریا دوجوی رفته بود که از این دوجوی یکی جهت آبیاری بودو آن دیگر برای فعال نگه داشتن آسیاب قریه مورد استفاده قرار میگرفت. آسیاب در تابستانها از فعالیت باز میماند و آب بدون‌استفاده میگذشت و دوباره به دریا میریخت در حالیکه‌کشش آب این دوجوی حقابه جوی قریه پائین رانیز به طرف خود میکشاندند و مانع رفتن آب، در آن میشد. در آن روز مردم قریه پائین به قریه بالا پیشنهاد کرده بودند که دهن یکی از دو جوی های شان را ببندند تا باشد که جهت آبیاری زمینهای قریه پائین نیز کمی آب در جوی پیدا شود. اما مردم قریه بالا این پیشنهاد را نپذیرفتند که در نتیجه جنگ شدیدی در بین شان به وقوع پیوست و سرو کله بسیاری جوانان هردو قریه را خون و خون پر ساخت. جنگ باوجود آنکه نتوانست نه تنهامعضله راحل نماید. بلکه دشمنی و بدبینی را دربین مردم دوقریه نسبت به همدیگر نیز به یادگار گذاشت.

از آن روز به بعد مردم هر دو قریه کوشش میکردندکه روی یکدیگر را نبینند و از همین جهت تنها در اوقات بسیار زیاد ضروری بسوی دریا میرفتند ودیگر آن طرف دور نمی زدند. عبور و مرور بالای پل فراز دریا اصلا قطع گردید و در ظرف سه‌هفته پس از جنگ احدی بر آن عبور نکرد. دو سه هفته پس زخم هادوباره خوب شدند و جز داغهااثردیگری از آن بر بینی هاو سر ها باقی نماندولی هنوز مردم قریه ها بالای همدیگر قصور میخواندندو موقع جنگ دیگر را انتظار میکشیدند. جوی قریه پائین همچنان خشك و بدون‌آب در بین قریه لم داده‌بود و در قریه بالا هر دو جوی پر از آب چنان جاری بودند گویی خون جوانان جراحت برداشته نیز در آب آنها حلول کرده و جاری است. یك شب جوانی از قریه پائین از پل گذشت و به یکی از خرمنها آتش انداخت ودوباره به‌قریه اش بر گشت. نیمه های شب بود که شعله های آتش بلند شدو قریه را مثل روز روشن ساخت، مردم قریه بربامها بالا شدند ودیدند که ازخرمن محمدجان، دودو آتش بلند میشود و صدای سوزش دانه ها بگوش میرسد.

آن شب نیز گذشتو مردم قریه باوجود سوختن خرمن که دشمنی را بیشتر از پیش تقویت بخشید به خاطردیدن همدیگر حتی برای دعواهم‌نه تنها تلاشی نکردند، بلکه سکوت موقع طلبانه ای را اختیار نمودند وروابط از هم گسسته همچنان باقیماند. چندین بار غم و شادی درهر دوقریه بوقوع پیوست و انجام یافت ولی مردم جهت کمك واشتراك به قریه های همدیگر سری نزدند. این وضع مدتی بهمین منوال ادامه یافت. در قریه ها سکوت مطلق حکمفرما بود وهیچکس نمیدانست که چی کند. تا اینکه موسفیدان هردو قریه دست بدست هم دادندوبخاطر ازبین بردن دشمنی و ایجاد فضای دو باره صلح و صمیمیت بین هم برای تدویر جرگه، گرد هم آمدند. با پخش خبر جرگه خون در رگهای مردم قریه‌ها تازه شد وچهره ها در امیدواری به فیصله های جرگه شگفتند.

جرگه در اخیر ماه آغاز گردید و سه روز ادامه‌یافت حتی دختران جوان و خانمهای سالخورده نیز برای فیصله های آن دقیقه شماری‌میکردند روز سوم دیدم که ازیك‌ساحه نزدیك دریا صدای دهل بلند است و چنان خوشاینده و شادی آفرین است که بر قلب نیز اثر میگذاردو آن را به وجد می آورد گویی زمین‌و زمان وآفتاب و سبزه با صدای دهل میرقصد و درختان نیز دوشادوش جوانان اتن‌مینمایند. دراثر پایکوبی جوانان گرد ازز‌مین‌بلندمیشد. لحظه‌ای بعد جمعیت به کرد بزرگی که درآن دود از زیر دیگها بالا می شد رسیدند. خدا می‌فهمید که چند راس گوسفند ذبح شده بود.

من مهمان ناخوانده نیز به آنجا رفته و در کنار جمعی ایستاده بودم. غرق تماشای دهل نوازان بودم که حرف موسفیدی توجهم را به خود جلب کرد او گفت: خداشاهد است که‌پس ازده سال باز هم به‌این تعداد دهل می بینم. واقعاً وقتی مردم بین هم همدل باشند هر روز شان سرورو شادی است.

لحظه ای بعد دوازده تن موسفید از کنار قلعه بزرگ بطرف جمعیت آمدند. صدای دهلها خاموش گردید و یکی از آن دوازده تن چنین گفت:

موسفیدان گرامی! جوانان با شهامت! جرگه فیصله کرد که قریه بالا الی آغاز فعالیت آسیاب یك جوی را میبندند. بااین کار آنهابه فضل خداوند زمین های قریه پائین نیز سیر آب میگردند.

ـ نباتیکه خرمن محمدجان را به آتش کشیده است در اخیر جمع آوری فصل ها با بردن مقدار ۴۵ سیر گندم بخانه محمدجان خساره او را جبران میکند.

همچنان جرگه فیصله کردکه پس ازاین مردم هردو قریه در فضای وحدت، همبستگی دوستی وخوشاوندی‌زنده‌گی کرده و مثل دوستان و برادران پیشین در غم‌وشادی همدیگر اشتراك میورزند. با اعلام این فیصله‌بار دیگرصدای دهلها در فضا طنین انداخت واتن مستی آغاز یافت. چنانکه پیرو جوان در آن شرکت ورزیدند. من ناخوانده‌نیز در خوشی و وحدت و همدلی آنها شرکت کرده خوب اتن کردم و خوب رقصیدم. مردم آنقدر غرق شادی بودند که‌به من ناآشنا نیز توجه هیچکس معطوف نگردید. از همین سبب بود که نه کس برایم آفرین دادو نه کسی پرسید که برادر خیریت هست؟ولی من‌گویی غمی ازدلم‌زدوده‌شدهو یا بر مشکلی فایق آمده ام‌تا پایان محفل همراه مردم‌بودم مثل یك فرد خود قریه اتن و خدمت می کردم. سه ماه بعد از آن روز، جوانی را دیدم که سبیلها و شف دستارش از دور معلوم‌میشد و از قریه پائین بطرف قریه بالا میرفت در انجا خانه پدر نامزدش بود.

بشیر دود یال

تحت نظر هیات تحریر
مدیر مسوول: م. ح بارق شفیعی

تیلفونها
مدیرمسوول: ۶۲۴۷۴ سکرتر مسوول: ۶۳۶۱۴ شعبه اطلاعات: ۶۱۱۱۸
معاون اول: ۶۱۴۵۸ شعبه نامه ها: ۶۱۷۰۳ سوچبورد: ۶۱۸۷۸
شکایت وتوزیع: ۶۲۸۵۹
صندوق پستی: ۷۸۰
حساب بانکی: ۱۰۱۸ ابر ۹
چاپ ویب آفسیت مطبعه دولتی
قیمت یك شماره ۲۰ افغانی